

Roth Otto

(6.12.1884, Mâtnicul Mare, județul comuna Lipova – 22.04.1956, C.E.Timișoara)

Avocat. Politician. Ziarist. Conducătorul civil al Republicii Bănățene (31.10.1918 – 21.02.1919)



AVOCAT
DR. OTTO ROTH
TIMIȘOARA

S-a născut într-o familie de evrei. Tatăl era un comerciant de băuturi spirtoase. A absolvit colegiul "Kun" (devenit mai târziu Colegiul Național "Aurel Vlaicu") din Orăștie, unde a fost coleg de clasă cu Dr. Petru Groza, care a îndeplinit funcțiuni politice înalte în anii de după primul cât și al doilea război mondial, și cu canonicul greco-catolic Nicolae Brînzeu. Cei trei au rămas prieteni pe viață. A studiat la Facultatea de Drept și Științe Economice din Budapesta și și-a continuat studiile la Berlin, apoi la Facultatea de Drept din Leipzig (informații din declarația dr. Petru Groza în favoarea prietenului său Otto Roth). L. Gruneanțu susține că a fost absolvent și doctor în drept al Facultății de Drept din Cluj, în anul 1909. Animat de idei socialiste, deja în timpul studenției a fost membru al PSD din Ungaria. A susținut examenul de avocat în fața Comisiei organizate de către Curtea de Apel din Budapesta.

Înscriș stagiari în Baroul Timiș în 1907, a fost trecut pe tabloul avocaților definitivii în anul 1913. A fost consilier al Municipiului Timișoara, apoi șef administrativ și conducătorul Republicii Bănățene (vezi mai jos). După eșecul acestei inițiative, a renunțat la activitatea politică și s-a dedicat profesiei sale de avocat. A avut deschis biroul pe strada Regina Maria, nr. 29 (anterior Liget ut, acum Bd. Revoluției de la 1989). În perioada 1940-1944 a fost suspendat în baza legilor antievreiești.

În perioada 1915-1930 a făcut parte din Consiliul municipal și a fost președintele Comisiei de conciliere a Camerei de Muncă. A susținut conferințe în străinătate cu tema "Pentru democrație și socialism" – la Budapesta, Berlin, Paris, Zürich. A fost un publicist cunoscut, colaborator la ziare din Timișoara și Budapesta. În timpul primului război mondial a obținut fonduri pentru ajutorarea avocaților și a familiilor celor căzuți pe front. În perioada 1946-1948 a fost numit de către guvernul Dr. Petru Groza administrator special de supraveghere al S.C.Romitex Timișoara. (v. L. Gruneanțu)

Fostul lui coleg de școală și de studii, dr. Petru Groza, care a îndeplinit funcțiuni politice înalte în anii de după primul cât și al doilea război mondial, i-a fost de mare ajutor după căderea

Republicii Bănăţene în 1919 şi a încercat să intervină în favoarea lui în anii discriminării antievreieşti din 1942-1944.

A fost căsătorit cu Rozalia, n. Singer ?, (1895 – 1966) o fotografie cunoscută în oraş, proprietara atelierului de fotografie "Pollyfoto" sau "Pittoni", cu sediul, din anul 1926, în Palatul Marschall din Elisabetin, iar din 1936, la parterul hotelului Carlton, Cetate. Au avut 3 copii.

Republica Bănăţeană



Geopolitical situation (November 1, 1918):

Doi factori au condus la proclamarea și instaurarea Republicii Bănăţene: dezmembrarea Imperiului Austro-Ungar la sfârșitul Primului Război Mondial și creșterea mișcării social-democrate. Membru în conducerea Partidului Social Democrat din Ungaria, avocatul dr. Otto Roth era conducătorul organizației social-democrate bănăţene ai cărei membri erau, în majoritate, maghiari și germani. În contextul apropierei trupelor Antantei, el a acționat în vederea declarării Banatului drept provincie autonomă în cadrul Ungariei. La 31 octombrie 1918, în piața primăriei din Timișoara, Otto Roth a a proclamat înființarea Republicii Bănăţene. Roth și lt. col. Albert Bartha au preluat conducerea civilă și militară a Timișoarei și, apoi, a întregului Banat. Republica Bănăţeană era condusă de un organ democratic "Sfatul poporului", din care urmau să facă parte reprezentanți ai tuturor naționalităților și ai tuturor păturilor sociale bănăţene.

În aceeași zi, Roth și Bartha l-au convocat pe dr. Aurel Cosma, președintele organizației Timiș a Partidului Național Român, reprezentant al populației române care era pe atunci în minoritate în Banat. Cei doi i-au solicitat cooperarea în interesul asigurării aprovizionării cu alimente și cu cele necesare pentru menținerea ordinii publice. Cosma a răspuns că românii aveau alte aspirații naționale și doreau să se alăture României, dar vor colabora în toate.

Starea de confuzie existentă atunci în Banat era amplificată de existența în regiune a mai multor etnii. Conducătorii românilor, sârbilor și ungarilor își îndemneau concetățenii să se orienteze către

unirea Banatului cu statele respective vecine. Conducerea Republicii Bănăţene se străduia să menţină o unitate dincolo de apartenenţa etnică a locuitorilor.

Între timp fusese încheiat la Belgrad, la 13 noiembrie 1918, armistiţiul între Antanta şi Ungaria, conform căruia armata maghiară urma să evacueze teritoriul de la sud de Mureş, care va fi ocupat de trupele aliate. Trupele sârbeşti, acţionând în numele Antantei, au ocupat în scurt timp întreaga regiune şi au instalat o administraţie sârbească. La 15 noiembrie, sârbii ocupau Timişoara, primarul Josef Geml predându-le în mod oficial oraşul. Otto Roth şi celelalte autorităţi de la Timişoara au organizat o primire prietenească armatei sârbe, privită ca o aliată. Ei se gândeau la obţinerea în timp a independenţei pentru Republica Bănăţeană sub egida Antantei. S-a încheiat o înţelegere cu armata sârbă ca Sfatul poporului să continue să existe şi din 20 noiembrie să exercite puterea civilă în regiune. În acest fel, Republica Bănăţeană a continuat să existe sub ocupaţia sârbească.

Iniţial, comandanţii armatei franceze nu au intervenit în Banatul ocupat de sârbi, aceştia fiindu-le aliaţi. La 2 decembrie a ajuns la Timişoara o divizie colonială, condusă de generalul Gambetta. Şi ea a fost bine primită de conducerea Republicii. Francezii exercitau un control asupra comportamentului trupelor sârbeşti din Banat. Tot în decembrie a sosit pentru informare generalul Berthelot. Între timp au avut loc adunarea sârbilor de la Novi Sad (25 noiembrie 1918) şi adunarea românilor de la Alba Iulia (1 decembrie 1918), care au proclamat alipirea Banatului la Serbia, respectiv la România.

În ianuarie se deschidea Conferinţa de pace de la Paris. La 19 februarie a sosit de acolo o comisie de informare condusă de americanul Goodwin. La Timişoara, el a discutat cu generalul Farret, cu generalul sârb Grujić şi cu episcopul Letić, iar în sala mare a Palatului Lloyd i-a primit în audienţă pe toţi fruntaşii naţionalităţilor din Banat. În urma acestei vizite, armata sârbească a preluat administraţia civilă a Banatului de la conducerea Republicii Bănăţene. La 21 februarie 1919 a fost instaurată administraţia civilă sârbească în comitatul Timiş, comite suprem fiind numit Martin Filipon. Conducătorii «Republicii Autonome Bănăţene» au fost arestaţi, dar dr. Otto Roth a scăpat de arestare, cerând protecţia francezilor. Nici măcar patru luni nu a durat existenţa «Republicii Bănăţene». Prin decizia Conferinţei de pace de la Paris din 13 iunie 1919, Banatul a fost împărţit între România şi Serbia.

Spre cinstea regimului românesc de atunci, unii importanţi opozanţi ai unirii Banatului cu România, precum Otto Roth sau Gaspar Muth, au putut activa fără să fie stingheriţi în întreaga perioadă interbelică la Timişoara şi nu au suferit din cauza convingerilor lor din anii 1918-1919.

Surse

Lazăr Gruneanţu, *Avocaţii Baroului Timiş 1875 – 2015*. ARTPRESS, 2017

Mircea Rusneac, *Republica Bănăţeană*

<https://istoriabanutului.wordpress.com/2012/11/15/mircea-rusnac-republica-banateana-31-octombrie-1918-21-februarie-1919-clarificarea-unui-concept/>

Republica Bănăţeană

https://ro.wikipedia.org/wiki/Republica_b%C4%83n%C4%83%C8%9B%C4%83

Declaraţia lui dr. Petru Groza în favoarea av. dr. Otto Roth in anii măsurilor antievreieşti. Un act impresionant de prietenie si de curaj.

<https://photos.app.goo.gl/crcc270HiHqFWAF11>